

Asia: VN/26964/2022

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttäminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa.

Maahanmuuttovirasto kannattaa lakiesityksessä esitettyä rikoslain muuttamista siten, että ihmiskauppaa koskevaan säännökseen lisättäisiin teon tarkoituksiksi pakkoavioliittoon saattaminen. Tällöin avioliittoon pakottaminen tulee entistä selkeämmin säädettyä rangaistavaksi ja se nähdään entistä selkeämmin yhtenä ihmiskaupan muotona. Virasto pitää tarpeellisena sitä, että hallituksen esityksessä tarkennetaan pakkoavioliiton määritelmää ihmiskaupaksi katsottavan hyväksikäytön muotona. Erityisen tärkeää on, että määritelmä kattaa esitetyn mukaisesti juridisesti pätevän avioliiton lisäksi juridisesti pätevään avioliittoon rinnastettavan liiton mukaan lukien uskonnollisen avioliiton. Turvapaikanhakijoiden kohdalla avioliittoon pakottamisessa on usein kyse uskonnon tai yhteisön sääntöjen mukaan sitovasta avioliitosta, joka ei kuitenkaan ole juridisesti pätevä. Siten määritelmällinen rajaus pelkästään juridisesti pätevään avioliittoon jättäisi säännöksen ulkopuolelle merkittävän osan turvapaikkaprosessissa ilmenevistä pakkoavioliittotilanteista.

Ulkomaalaislain 3 §:n 1 momentin 22 kohdassa määritellään se, mitä ihmiskaupalla laissa tarkoitetaan. Määritelmän mukaan ihmiskaupalla tarkoitetaan rikoslain (39/1889) 25 luvun 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettua ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa. Siten rikoslain mukaisen ihmiskaupan määritelmän muuttaminen muuttaa myös siten ulkomaalaislain mukaista ihmiskaupan määritelmää. Pakkoavioliitto tunnustetaan tosin jo nykyisen sääntelyn perusteella ihmiskaupaksi Maahanmuuttoviraston soveltamiskäytännössä. Pakkoavioliittoon saattamisen lisääminen rikoslain ihmiskauppaa koskevaan säännökseen teon tarkoituksiksi nostaa kyseisen ihmiskaupan muodon kuitenkin näkyvämmäksi eikä tällöin teolla tarvitse olla muuta säännöksen mukaista tarkoitusta. Siten lainmuutos voisi yksittäistapauksissa vaikuttaa siihen, että pakkoavioliiton kohteeksi joutunut voitaisiin katsoa nykytilannetta matalammalla kynnyksellä olevan ulkomaalaislain tarkoittama ihmiskaupan uhri.

Haahtela Ilkka

Veijonen Siiri
Maahanmuuttovirasto